

Henryk Nowicki
Krzysztof Kucharski

POJĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W PRAWIE PRZEDSIĘBIORCÓW

1. Pojęcie działalności gospodarczej w publicznym prawie gospodarczym

Pojęcie działalności gospodarczej¹ jest jednym z podstawowych zagadnień prawa gospodarczego i to zarówno prawa prywatnego, jak i publicznego. Jest również pojęciem prawa konstytucyjnego, gdzie w art. 20 prawodawca konstytucyjny określając podstawy ustroju gospodarczego wskazał na wolność działalności gospodarczej jako jeden z elementów tego ustroju². Przywołane pojęcie wolności działalności gospodarczej będące *de facto* fundamentem naszego ustroju gospodarczego, pozwolimy sobie nie poddawać szerszej analizie ze względu na złożoność tego pojęcia w demokratycznym państwie prawa. Wolność jest jednym z fundamentalnych praw człowieka (praw obywatelskich)³ i jako taka stanowi samodzielny przedmiot bardzo

Dr hab. HENRYK NOWICKI, prof. UMK, Katedra Prawa Ochrony Środowiska i Publicznego Prawa Gospodarczego, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; adres do korespondencji: ul. Władysława Bojarskiego 3, 87-100 Toruń, Polska; e-mail: henryk-nowicki@wp.pl; <https://orcid.org/0000-0003-0392-2433>

Dr KRZYSZTOF KUCHARSKI, Katedra Prawa Ochrony Środowiska i Publicznego Prawa Gospodarczego, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; adres do korespondencji: ul. Władysława Bojarskiego 3, 87-100 Toruń, Polska; e-mail: krzysztofkucharski@umk.pl; <https://orcid.org/0000-0003-0528-3932>

¹ Należy zgodzić się z poglądem T. Kocowskiego, że „pojęcie działalności gospodarczej niewątpliwie stanowi kategorię ekonomiczną”, dalej Autor wskazuje na potrzebę ustalenia tego pojęcia na gruncie prawnym [Kocowski 2018, 129].

² Art. 20 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.

³ Art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej z dnia 7 lutego 1992 r., Dz. U. 2004, Nr 90, poz. 864[30] z późn. zm.; Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej (2007/C 303/01) jako załącznik do Traktatu z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, Dz. U. z 2009 r., Nr 203, poz. 1569.

szerokich badań naukowych⁴. Ze względu jednak na przedmiot naszych badań będziemy się odwoływać do pojęcia wolności oraz wolności działalności gospodarczej bez poszerzonej jego analizy. Konstytucyjne określenie ustroju gospodarczego odniesiemy tylko do działalności gospodarczej jako jednego z istotnych elementów tego ustroju.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa zawartymi w tzw. pakiecie „Konstytucji Biznesu”, który tworzy pięć ustaw⁵ najistotniejszą, dla prowadzonych rozważań, jest ustawa *Prawo przedsiębiorców*. Przepisami tej ustawy zostało zdefiniowane pojęcie działalności gospodarczej, którym jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły (art. 3 UPP). Przy czym podmiotem wykonującym ten rodzaj działalności jest przedsiębiorca, którym może być osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną (art. 4 ust. 1 UPP)⁶. Pojęcie działalności gospodarczej, obok pojęcia przedsiębiorcy, jest jednym z kluczowych dla publicznego prawa gospodarczego. Właściwe ich ujęcie i rozumienie ma również znaczenie dla całego porządku prawnego, gdyż pojęcia te są przejmowane przez inne ustawy związane i odnoszące się do procesów gospodarczych. Nie stanowi problemu, gdy inne ustawy posługują się tymi pojęciami w rozumieniu UPP, natomiast istotnym i ważnym staje się definiowanie tych pojęć w sposób „zmodyfikowany” dla potrzeb innych regulacji ustawowych. Wtedy ważnym będzie jej „bazowe” rozumienie, tak aby można było wywieść owe specyficzne rozumienie tych pojęć przyjmowanych w danych ustawach. Właściwe zdefiniowanie pojęcia działalności gospodarczej istotny

⁴ Zob. szerzej: Walaszek-Pyziół 1994; Szydło 2005.

⁵ Są to: ustawa z dnia 6 marca 2018 r. *Prawo przedsiębiorców*, Dz. U. z 2021 r., poz. 162 [dalej: UPP]; ustawa z dnia 6 marca 2018 r. *o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy*, Dz. U. z 2020 r., poz. 2296 [dalej: ustawa o CEIDG]; ustawa z dnia 6 marca 2018 r. *o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców*, Dz. U. poz. 648; ustawa z dnia 6 marca 2018 r. *o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*, Dz. U. z 2020 r., poz. 1252 z późn. zm.; ustawa z dnia 6 marca 2018 r. *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej*, Dz. U. poz. 650. W uzasadnieniu skierowanych ustaw do parlamentu wnioskodawca określił ten zbiór ustaw jako Konstytucję Biznesu.

⁶ Zob. również art. 43¹ ustawy z dnia 13 kwietnia 1964 r. *Kodeks cywilny*, Dz. U. z 2019 r., poz. 1145 z późn. zm. [dalej: k.c.].

jest również z uwagi na kontrolę tej działalności przez uprawnione organy kontroli oraz zaskarżania wyników tej kontroli do sądów. Prawne zdefiniowanie pojęcia działalności gospodarczej ma również bardzo ważne znaczenie dla właściwego oceniania i kwalifikowania danej działalności jako gospodarczej. Jest to szczególnie ważne w związku z działalnością organów kontroli. Dodatkowo musimy brać pod uwagę obowiązujące w tym zakresie prawodawstwo Unii Europejskiej oraz orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE.

Zgodnie z postanowieniami Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁷ do kompetencji UE (art. 3) należy, między innymi, ustanawianie reguł konkurencji niezbędnych do funkcjonowania rynku wewnętrznego. Unia przyjmuje również środki zapewniające funkcjonowanie rynku wewnętrznego⁸, który obejmuje obszar bez granic wewnętrznych zapewniając swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału (art. 26 ust. 2 TFUE). Przepisy Traktatu jednocześnie wskazują na prawo przedsiębiorczości, które oparte jest na swobodzie przedsiębiorczości obejmującej podejmowanie i wykonywanie działalności prowadzonej na własny rachunek, jak również zakładanie i zarządzanie przedsiębiorstwami, na warunkach określonych przez ustawodawstwo państwa członkowskiego (art. 49 TFUE). Prawodawca unijny definiuje również pojęcie usług, którymi są świadczenia wykonywane zwykle za wynagrodzeniem, a które nie są objęte swobodami dotyczącymi przepływu towarów, kapitału i osób (art. 57 TFUE). Przywołane przepisy TFUE są o tyle istotne dla prowadzonej analizy, że wywołują one skutek bezpośredni co oznacza, „że poszczególne jednostki mają możliwość powoływania się na dane wspólnotowe normy w postępowaniu przed organami krajowymi, zaś organy te mają obowiązek wzmiankowane normy stosować” [Szydło 2006, 210n.]⁹. Warto zwrócić uwagę, że orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE często dotyczy podstawowych, interesujących nas pojęć. W związku z wielością pojęcia działalności gospodarczej w systemie prawa polskiego (o czym będzie dalej) należy wskazać na orzeczenie Trybu-

⁷ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej z dnia 25 marca 1957 r., Dz. U. z 2004 r., Nr 90, poz. 864/2 [dalej: TFUE].

⁸ Szerzej na temat podstawowych wolności gospodarczych w prawie UE zob. Szydło 2018, 59-119.

⁹ Zob. także Timmermans 1979, 358.

nału, który jednoznacznie stwierdził, że „pojęcia przedsiębiorstwa i pojęcia działalności gospodarczej” z uwagi na złożoność tych pojęć „każdą działalność danego podmiotu należy zbadać indywidualnie”¹⁰. Dalej w tym wyroku Trybunał wskazuje, że „działalność gospodarczą stanowi każda działalność polegająca na oferowaniu towarów lub usług na danym rynku”¹¹. Podobne stanowisko na temat pojęcia działalności gospodarczej Trybunał zajął w kilku innych wyrokach¹². Na temat kryteriów kwalifikowania danej działalności za działalność gospodarczą, nawet jeżeli jest ona nierentowna i niezależnie od tego czy jest prowadzana przez podmioty publiczne czy prywatne, nie są kryteriami właściwymi do kwalifikacji działalności jako gospodarczej wskazał Trybunał w kolejnym wyroku¹³. Dalej Trybunał przypomniał, że po pierwsze, pojęcie przedsiębiorstwa w kontekście prawa konkurencji obejmuje każdą jednostkę wykonującą działalność gospodarczą, niezależnie od jej formy prawnej i sposobu finansowania, oraz po drugie, działalność gospodarczą stanowi wszelka działalność polegająca na oferowaniu na danym rynku towarów lub usług¹⁴. Wynika z tego, że o gospodarczym charakterze danej działalności lub o jego braku nie przesądza prywatny albo publiczny status prowadzącego tę działalność podmiotu ani też to, czy jest ona rentowna¹⁵. Co powinno być również kierunkowym działaniem dla organów władzy publicznej w Polsce, szczególnie w kontekście definiowania tego pojęcia w poszczególnych ustawach szczególnych.

¹⁰ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 26 marca 2009 r. w sprawie C-113/07 P *Selex*, <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=73630&pageIndex=0&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=502464> [dostęp: 01.04.2021], pkt 14.

¹¹ Pkt 69 wyroku w sprawie C-113/07 P *Selex*.

¹² Wyrok Trybunału z dnia 16 czerwca 1987 r. w sprawie C-118/85 Komisja przeciwko Włochom, pkt 7; wyrok Trybunału z dnia 12 września 2000 r. w sprawach połączonych C-180/98 i C-184/98 Pavlov i in., pkt 75; wyrok Trybunału z dnia 1 lipca 2008 r. w sprawie C-49/07 MOTOE, pkt 22.

¹³ Wyrok Trybunału z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie C-288/11 P *Mitteldeutsche Flughafen*, pkt 50.

¹⁴ Tamże, zob. także: wyrok Trybunału z dnia 24 października 2002 r. w sprawie *Aéroports de Paris* przeciwko Komisji, pkt 75.

¹⁵ Wyrok Trybunału z dnia 12 lipca 2012 r. w sprawie C-138/11 *Compass-Datenbank*, pkt 38.

2. Ewolucja pojęcie działalności gospodarczej w polskim prawie gospodarczym

Ustawą o działalności gospodarczej¹⁶ wprowadzono pojęcie działalności gospodarczej poprzez wskazanie, nie czym ta działalność jest, lecz poprzez określenie rodzajów działalności, które z woli prawodawcy należy zakwalifikować jako działalność gospodarczą¹⁷. Jednocześnie prawodawca wskazał, że działalność gospodarcza musi być prowadzona w celach zarobkowych i na własny rachunek podmiotu prowadzącego taką działalność, który to podmiot w późniejszym okresie funkcjonowania ustawy określono jako przedsiębiorcę. Ustawodawca nałożył na przedsiębiorcę obowiązek spełniania określonych ustawowo obowiązków w związku z wykonywaną działalnością (art. 3 u.d.g.). Jest to oczywiste dla systemu prawa każdego państwa demokratycznego, którego ustroj gospodarczy ukształtowany jest na zasadach liberalizmu gospodarczego i który to system prawa wprowadza wobec przedsiębiorców określone wymogi. Spełnienie owych wymogów warunkowało podjęcie i prowadzenie działalności gospodarczej zgodnie z obowiązującym prawem. Jednocześnie prawodawca część podmiotów gospodarczych wyłączył z obowiązku rejestrowego osoby fizyczne podejmujące działalność gospodarczą jako tzw. uboczne zajęcie zarobkowe (art. 9 u.d.g.) oraz podmioty podejmujące działalność wytwórczą w rolnictwie (art. 10 ust. 1 u.d.g.). Owo wyłączenie nie zmieniało jednak charakteru prawnego tej działalności jako działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów tej ustawy. W kolejnej ustawie z 1999 r. prawodawca podobnie ujął pojęcie działalności jako zarobkowej działalności wytwórczej, handlowej, budowlanej, usługowej oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatację zasobów naturalnych¹⁸. Przy czym działalność ta miała być wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Prawodawca wskazał również, że to przedsiębiorca jest uprawniony do podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej, którą wykonuje zawodowo i we własnym imieniu. Utrzymane zostały przepisy określające,

¹⁶ Ustawa z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej, Dz. Nr 41, poz. 324 z późn. zm. [dalej: u.d.g.].

¹⁷ Prawodawca w art. 2 u.d.g. zamieścił katalog rodzajów działalności gospodarczej, do której zaliczył: działalność wytwórczą, handlową i usługową.

¹⁸ Art. 2 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej, Dz. U. Nr 101, poz. 1178 [dalej: u.p.d.g.].

że podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej jest wolne dla każdego na równych prawach przy zachowaniu warunków określonych przepisami prawa (art. 5, 8, 9 i 10 u.p.d.g.), w tym obowiązków rejestrowych (art. 7 u.p.d.g.). Przepisami ustawy dokonano wyłączenia jej przepisów w stosunku do przedsiębiorców prowadzących określone rodzaje działalności wytwórczej oraz usługowej i handlowej (art. 3 u.p.d.g.). Zgodnie z zakresem regulacji (art. 1 u.p.d.g.) włączenie dotyczyło zasad podejmowania i wykonywania tej działalności oraz zadań z tym związanych właściwych organów administracji publicznej. Również w ustawie *o swobodzie działalności gospodarczej* z 2004 r.¹⁹, podobnie jak w ustawach wcześniejszych, działalność gospodarczą określono jako zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalni ze złóż. Dodatkowym było zakwalifikowanie do działalności gospodarczej również działalności zawodowej²⁰. Przy czym jako działalność zawodową będącą działalnością gospodarczą należy rozumieć wykonywanie zawodu na własny rachunek²¹. Pojęcia działalności zawodowej nie należy łączyć z wymogiem posiadania odpowiednich uprawnień zawodowych przez pracowników przedsiębiorcy wykonujących określonego rodzaju działalność (art. 19 u.s.d.g.). W obu przypadkach mamy do czynienia z wymogiem posiadania określonych prawem kwalifikacji zawodowych, jednak istotnym jest w tym przypadku wykonywanie tej działalności na własny rachunek. Przepisami ustawy z 2004 r. utrzymano wyłączenie stosowania jej przepisów do niektórych rodzajów działalności gospodarczej (art. 3 u.s.d.g.).

¹⁹ Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. *o swobodzie działalności gospodarczej*, tekst pierwotny: Dz. U. Nr 173, poz. 1807 [dalej: u.s.d.g.].

²⁰ Ustawa z 1999 r. pojęcia „zawodowo” użyła przy określeniu przedsiębiorcy, co należało rozumieć jako wskazanie na wysokie umiejętności w dziedzinie, którą się zajmuje przedsiębiorca [Dubisz 2003, 595]. W tym zakresie dostosowano nasz system prawa do jego zgodności z prawem UE poprzez uwzględnienie obowiązującej w tym czasie dyrektywy 99/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 czerwca 1999 r. ustanawiającej procedury uznawania kwalifikacji zawodowych w zakresie działalności zawodowych objętych dyrektywami w sprawie liberalizacji i środków przejściowych oraz uzupełniającą ogólne systemy uznawania kwalifikacji, Dz. Urz. UE. L. Nr 201, s. 77. Obecnie problematykę tę reguluje dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych, Dz. Urz. UE. L. Nr 255, s. 22 z późn. zm.

²¹ Pkt 1 wstępu do dyrektywy 2005/36/WE.

3. Pojęcie działalności gospodarczej w Prawie przedsiębiorców

Już w preambule prawodawca użył kilkakrotnie pojęcia działalności gospodarczej, a to łącząc je pojęciem wolności działalności gospodarczej, drugi raz łącząc z przedsiębiorcami, którzy wykonują działalność gospodarczą, dalej łącząc z rozwojem gospodarki oraz rozwojem działalności gospodarczej w warunkach wolnej konkurencji (UPP, Preambuła). Podstawową zmianą prawodawcy jest zmiana podejścia do samego zdefiniowania pojęcia działalności gospodarczej jako zorganizowanej działalności zarobkowej, wykonywanej we własnym imieniu i w sposób ciągły (art. 3 UPP). Z pojęciem działalności gospodarczej wiąże się bezpośrednio pojęcie przedsiębiorcy, który to podmiot ową działalność gospodarczą wykonuje (art. 4 UPP). Przyjęte przez prawodawcę określenie działalności ma znaczenie systemowe, gdyż odnosi się do każdej działalności gospodarczej podejmowanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zarówno przez przedsiębiorców polskich, jak i przedsiębiorców zagranicznych²².

Definiując pojęcie działalności gospodarczej możemy wskazać na elementy konstytutywne, którymi są: 1) zorganizowanie działalności; 2) zarobkowy charakter działalności; 3) wykonywanie jej we własnym imieniu; 4) ciągłość działań. W dalszych przepisach ustawy określających zakres wyłączeń prawodawca posługuje się już określeniem rodzajów działalności, których wykonywanie stanowi podstawę przedmiotowego wyłączenia (art. 6 UPP)²³. Tak jak wyżej wskazaliśmy właściwe zdefiniowanie pojęcia działalności gospodarczej ma również ważne znaczenie dla organów kontroli i kwalifikujących daną działalność jako działalność gospodarczą. Ma tym samym znaczenie dla podmiotów kontrolowanych, którym organy kontroli zarzucają np. podejmowanie lub prowadzenie pozornej działalności gospodarczej²⁴. Pojęcie działalności gospodarczej ma również znaczenie dla podmiotów,

²² Zob. s. 17 uzasadnienia projektu UPP, druk sejmowy nr 2051; art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. *o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*.

²³ Szerzej na ten temat zob. Nowicki i Kucharski 2019, 91-105.

²⁴ Zob. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 marca 2018 r., sygn. akt III AUa 264/17, Legalis; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 27 stycznia 2017 r., sygn. akt III AUa 1563/16, Legalis.

które są powoływane w prawem określonych celach innych niż prowadzenie działalności gospodarczej, a którym przepisy prawa zezwalają na podjęcie działalności gospodarczej po spełnieniu dodatkowych, określonych prawem obowiązków²⁵. W przypadku tej grupy podmiotów istotnym będzie również odróżnienie podejmowanej i prowadzonej działalności od innych form aktywności tych podmiotów. Szczególnie będzie to widoczne przy kwalifikowaniu przychodów z tej działalności oraz przypisywania kosztów do poszczególnych rodzajów prowadzonej działalności, w tym działalności gospodarczej.

Pojęcie działalności gospodarczej ma również istotne znaczenie dla podmiotów, którym organ kontrolujący może postawić zarzut prowadzenia takiej działalności, jednak bez spełnienia innych prawnych obowiązków. Przykładem może być dyspozycja art. 60¹ *Kodeksu wykroczeń*²⁶ stanowiąca podstawę odpowiedzialności prawnej w przypadku niespełnienia obowiązku rejestrowego. Odrębnym problemem prawnym jest pojęcie działalności gospodarczej kwalifikowanej jako działalności nielegalnej, która jest prawnie zabroniona, objęta monopolem państwa lub której podjęcie wymaga spełnienia dodatkowych wymogów formalnych i materialnych [Kieres 2018, 129]. Działania te mogą wypełniać wszystkie elementy konstytutywne pojęcia działalności gospodarczej, jednak ze względu na bezwzględny zakaz jej prowadzenia nie mogą być uznane w państwie prawa za działalność gospodarczą prowadzoną legalnie. Natomiast w przypadku działalności objętej monopolem państwa lub której prowadzenie wymaga spełnienia dodatkowych wymogów, podjęcie takiej działalności będzie prowadzeniem działalności gospodarczej, tyle tylko, że jej prowadzenie będzie stanowiło naruszenie prawa.

Wskazując na elementy konstytutywne pojęcia działalności gospodarczej w pierwszej kolejności należy wskazać na wybór formy prawnej, w jakiej

²⁵ Przykładem mogą być fundacje, zob. art. 5 ust. 5 i art. 11 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach, Dz. U. z 2020 r., poz. 2167; stowarzyszenia, zob. art. 34 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, Dz. U. z 2020 r., poz. 2261; związki zawodowe, zob. art. 24 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, Dz. U. z 2019 r., poz. 263 z późn. zm.; art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Dz. U. z 2020 r., poz. 1057 z późn. zm.

²⁶ Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń, Dz. U. z 2021 r., poz. 281.

będzie owa działalność prowadzona. Prawodawca wskazuje na trzy kategorie prawne prowadzenia działalności gospodarczej, tj. takiego wyodrębnienia prawnego, które pozwoli na spełnienie pozostałych wymogów składających się na pojęcie działalności gospodarczej. Przepisy UPP nie określają, na czym owo zorganizowanie ma polegać, wskazują jedynie na prawne obowiązki dotyczące wpisu do właściwych rejestrów (Art. 17 UPP), którymi są Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (ustawa o CEIDG)²⁷ albo rejestr przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego²⁸. CEIDG przeznaczony jest dla osób fizycznych oraz wspólników spółki cywilnej podejmujących działalność gospodarczą. Natomiast rejestr przedsiębiorców będący częścią KRS przeznaczony jest dla pozostałych form prawnych, w których zamierzają przedsiębiorcy podejmować działalność gospodarczą. To z faktem złożenia wniosku do CEIDG²⁹ lub uzyskania wpisu w KRS wiąże się uzyskanie podmiotowości w zakresie podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej³⁰. Jednocześnie na obowiązek wpisu do rejestru przedsiębiorców wskazuje treść przepisu ustawy o KRS (art. 50), np. fundacji podejmującej działalność gospodarczą. W przypadku obu rejestrów jedną z obowiązkowych informacji jest umieszczenie we wniosku informacji o przedmiocie działalności (art. 5 ust. 1 pkt 8 ustawy CEIDG), który następnie jest ujęty w rejestrze (art. 40 pkt 1 ustawy o KRS) i przesądza o rodzaju prowadzonej działalności. Ważnymi elementami związanymi ze sferą organizacyjną prowadzonej działalności gospodarczej jest przyjęcie nazwy (firmy) (art. 43² k.c.) oraz wskazanie siedziby przedsiębiorcy (art. 38 ustawy o KRS; art. 5 ustawy o CEIDG). Przepisy prawa określające zasady kreowania poszczególnych form prawnych przyjmowanych przez przedsiębiorców i podlegających wpisowi do KRS określają kolejne wymogi w zakresie

²⁷ Szerzej na ten temat zob. Kucharski 2020, 173-91.

²⁸ Rozdział 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o *Krajowym Rejestrze Sądowym*, Dz. U. z 2021 r., poz. 112 [dalej: ustawa o KRS].

²⁹ Wniosek o wpis do CEIDG zawiera wskazanie daty rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej (art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy o CEIDG).

³⁰ Zob. ustawa z dnia 15 września 2000 r. *Kodeks spółek handlowych*, Dz. U. z 2020 r., poz. 1526 z późn. zm. [dalej k.s.h.], art. 25¹, art. 94, art. 109 § 1, art. 134 § 1, art. 164 pkt 5, art. 300⁴ pkt 4, art. 306 pkt 4 oraz przepisy dotyczące spółek w organizacji: art. 161 § 1, art. 300¹¹ § 1, art. 323 § 1.

zorganizowania się przedsiębiorców³¹. Do najważniejszych należy zaliczyć tworzenie ich wewnętrznej struktury organizacyjnej (np. art. 163 pkt 3, art. 213 § 1, art. 227 § 1, 368 § 1, 381, 393 k.s.h.), w tym zasad reprezentacji przedsiębiorcy w stosunkach zewnętrznych (art. 38 k.c.) i zasad odpowiedzialności za zobowiązania wobec osób trzecich (np. art. 22 § 2 k.s.h.). Należy zwrócić również uwagę na dalsze przepisy UPP narzucające przedsiębiorcom określone wymogi (obowiązki), a dotyczące zorganizowania, którymi są: spełnianie obowiązków z tytułu ubezpieczeń społecznych³²; posiadanie i korzystanie z rachunku płatniczego (art. 19 UPP); posługiwanie się numerem identyfikacji podatkowej (art. 20 UPP); zamieszczanie pisemnej informacji na towarze wprowadzanym do obrotu (art. 21 UPP). Obowiązki powyższe wynikają z przepisów prawa, odrębnych od UPP, są tym samym prawnym obowiązkiem przedsiębiorcy i odnoszą się do jego zorganizowania. Przedsiębiorca posiada również swe prawa w zakresie tworzenia wewnętrznej organizacji, która będzie uzależniona od jego wielkości i rozmieszczenie terytorialnego części organizacyjnych służących prowadzonej działalności gospodarczej. Trudno jest się zgodzić ze wskazaniem³³, że o zorganizowaniu działalności gospodarczej głównie decyduje zespół składników niematerialnych i materialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej, które są składowym pojęciem przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów *Kodeksu cywilnego* (art. 55¹ k.c.). To jeden z aspektów wewnętrznego zorganizowania i ich występowanie w przypadku wielu podmiotów nie musi skutkować prowadzeniem przez ten podmiot działalności gospodarczej³⁴. W tym przypadku wskazujemy na wewnętrzne zorganizowanie w znaczeniu materialnym. Natomiast dla naszych badań istotnym jest ujmowanie zorganizowania się przedsiębiorcy z punktu widzenia wymogów formalnych [Kozieł 2019, 28], a które to wymogi wynikają z przepisów pra-

³¹ Wskazać tu można np. przepisy k.s.h. czy przywołane wyżej właściwe przepisy ustawy o fundacjach lub ustawy o stowarzyszeniach.

³² Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, Dz. U. z 2021 r., poz. 423.

³³ Zob. s. 19 uzasadnienie UPP.

³⁴ Podejście formalne i materialne do pojęcia zorganizowania działalności gospodarczej pojawia się licznym orzecznictwie sądów, zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2017 r., sygn. akt II UK 98/16, Legalis nr 1617889; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2018 r., sygn. akt II UK 711/16, Legalis nr 1733663.

wa określających obowiązki przedsiębiorców w tym zakresie³⁵.

Wewnętrzna organizacja jest wynikiem obowiązujących przepisów prawa lub jest wynikiem potrzeby, którą dostrzega i uwzględnia sam podmiot wybierając określoną formę prawną do prowadzenia działalności gospodarczej. Potrzeba wyboru formy prawnej lub jej zmiana może powstać w trakcie prowadzenia tej działalności, dlatego też prawodawca wprowadził przepisy dające możliwość zmiany (przekształcenia) formy prawnej dotychczas prowadzonej działalności na inną, bez konieczności prowadzenia procesu likwidacji dotychczasowej formy prawnej. Zorganizowany charakter działalności gospodarczej nie należy łączyć z wewnętrzną strukturą organizacyjną przedsiębiorcy. Tylko w niektórych przypadkach przepisy prawa wskazują lub nakazują wprowadzenie określonych struktur wewnętrznego zorganizowania (art. 35 k.c.). Przepisy *Kodeksu cywilnego* żądają zawsze, w przypadku powołania osoby prawnej, ustanowienia organów powołanych do reprezentowania tej osoby prawnej w sposób przewidziany przepisami ustawy i jej statutu (art. 38 k.c.). Natomiast np. w przypadku spółek handlowych przepisy k.s.h. wskazują, jakie organy muszą, a jakie mogą być powołane w strukturach wewnętrznych tworzonej spółki³⁶. Oznacza to, że tylko w prawem przewidzianych przypadkach struktura wewnętrzna przedsiębiorcy jest przez to prawo „wymuszona”, w pozostałych przypadkach tworzenie struktury wewnętrznej zależy od woli samego przedsiębiorcy. Potwierdził to Wojewódzki Sąd Administracyjny wskazując, „że przepisy prawa nie narzucają ani stopnia zorganizowania, ani formy organizacyjnej wykonywania działalności gospodarczej. O ich wyborze decyduje zwykle rodzaj i wielkość (rozmiar) działalności, jej przedmiot, warunki panujące na rynku i wiele in-

³⁵ Podobnie: Kosikowski 2013, 34; odmienne stanowisko w tym zakresie reprezentuje G. Lubieńczuk wskazujący jako najważniejszy element zorganizowania się przedsiębiorcy jego materialne ujęcie, zob. Zdyb, Lubieńczuk, i Wołoszyn-Cichocka 2019, 144.

³⁶ Przykładem może być spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, dla powstania której niezbędnym jest: zawarcie umowy spółki; wniesienie przez wspólników wkładów na pokrycie całego kapitału zakładowego, a w razie objęcia udziału za cenę wyższą od wartości nominalnej, także wniesienia nadwyżki, z uwzględnieniem art. 158 § 1¹; powołanie zarządu; ustanowienie rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej, jeżeli wymaga tego ustawa lub umowa spółki; dokonanie wpisu do rejestru (art 163 k.s.h.).

nych czynników o charakterze zewnętrznym i subiektywnym”³⁷. Tym samym problem przyjmowanych rozbudowanych czy też szczupłych struktur wewnętrznych leży w sferze decyzji przedsiębiorcy. Podsumowując, należy wskazać, iż prawo pozostawia przedsiębiorcy swobodę kształtowania swoich struktur wewnętrznych, a tym samym stwierdzić należy, że prawo nie wymaga, aby dla uznania danej aktywności ludzkiej za działalność gospodarczą potrzebny był określony poziom zorganizowania struktur wewnętrznych.

Kolejnym elementem składowym pojęcia działalności gospodarczej jest wskazanie, że jest to działalność zarobkowa (art. 3 UPP)³⁸, przy czym ustawodawca nie definiuje, czym jest lub na czym polega owa zarobkowość. Europejska Karta Społeczna wskazuje jako jedno z praw podmiotowych człowieka prawo do prowadzenia wszelkiej działalności zarobkowej³⁹, a które to przepisy odnoszą się nie tylko do podejmowania pracy, lecz każdej innej formy aktywności, w tym gospodarczej. Również inne obowiązujące przepisy prawa nie definiują, czy też nie określają pojęcia działalności zarobkowej. Przepisy np. ustawy *o Kolach Gospodyń Wiejskich*⁴⁰ wskazują, że pojęcie działalności zarobkowej jest pojęciem szerszym od pojęcia działalności gospodarczej, gdyż koło gospodyń wiejskich może prowadzić działalność zarobkową (art. 5 ust. 2 pkt 4 u.k.g.w.), w tym działalności gospodarczą (art. 22 u.k.g.w.). Przepisy te same łączą ową działalność zarobkową z pojęciem dochodów, a to kieruje nas w stronę kolejnych ustaw określających np. zobowiązania podatkowe, między innymi przedsiębiorców⁴¹. Przepisy *Ordynacji podatkowej* określając pojęcie działalności gospodarczej wskazują, że jest to każda działalność zarobkowa w rozumieniu przepisów UPP,

³⁷ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 11 lipca 2017 r., sygn. akt III SA/Gl 544/17, Legalis.

³⁸ Podobnie ujmuje to art. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. *o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji*, Dz. U. z 2019 r., poz. 1010 z późn. zm.

³⁹ Pkt 18 preambuły oraz art. 18 Europejskiej Karty Społecznej z dnia 18 października 1961 r. ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską w listopadzie 1998 r., Dz. U. z 1999 r., Nr 8, poz. 67 z późn. zm.

⁴⁰ Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. *o Kolach Gospodyń Wiejskich*, Dz. U. z 2021 r., poz. 165 [dalej: u.k.g.w.].

⁴¹ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. *Ordynacja podatkowa*, Dz. U. z 2020 r., poz. 1325 z późn. zm. [dalej: o.p.].

w tym wykonywanie wolnego zawodu oraz każda inna działalność zarobkowa wykonywana we własnym imieniu i na własny lub cudzy rachunek (art. 3 pkt 9 o.p.). W przypadku tej grupy przepisów również nie definiują one pojęcia zarobkowego charakteru działalności, posługując się pojęciem takim jak przychód. Przy czym przywoływane przepisy wskazują jeszcze na tak ważne pojęcie, jakimi są koszty uzyskania przychodu i w efekcie końcowym mamy do czynienia z dochodem będącym podstawą opodatkowania. Wobec braku ustawowego określenia, czym jest zarobkowy charakter działalności musimy odwołać się do pojęcia „zarobkowy” w rozumieniu języka polskiego, które najkrócej można ująć jako wynagrodzenia za wykonaną pracę, czy też osiągnięcie zysku z transakcji handlowej [Dubisz 2003, 546-47]. Oznacza to, że działalność gospodarcza jest działalnością odpłatną skierowaną na osiąganie zysku z jej prowadzenia. Odróżnia to działalność gospodarczą od innych form aktywności, również tożsamy rodzajowo, od działalności nie ukierunkowanej na zysk, czyli działalności o charakterze *non for profit*⁴², czy też działalności charytatywnej⁴³.

Należy jednak brać pod uwagę fakt, że nie zawsze prowadzenie działalności gospodarczej musi prowadzić do osiągania zysku, brak zysku nie zmienia charakteru takiej działalności, gdyż „dążenie” do zysku jest warunkiem zaliczania tej działalności jako gospodarczej. Mogą występować sytuacje, kiedy przedsiębiorca z uwagi na uwarunkowania rynkowe będzie prowadził działalność gospodarczą bez osiągania zysku. Według stanowiska Trybunału Sprawiedliwości UE sam fakt oferowania towarów lub usług bez celu zarobkowego, nie stanowi przeszkody w uznaniu jednostki, która dokonuje tych czynności na rynku, za przedsiębiorcę, ponieważ ta oferta konkuruje z ofertami innych przedsiębiorców działających w celu zarobkowym⁴⁴. Istotnym zagadnieniem wiążącym się z odpłatnością, a bezpośrednio odnoszącym się do pojęcia działalności gospodarczej jest wykonywanie tej działalności we

⁴² W tej kategorii działalności możemy mieć do czynienia z odpłatnością, jednak tylko taką, która pokrywa co najwyżej jej koszty bez osiągania zysku z tej działalności.

⁴³ Jest to rodzaj działalności prowadzonej w sposób bezinteresowny, dobroczynny, filantropijny, adresaci takiej działalności nie ponoszą jej kosztów co oznacza, że ta działalność jest dla tych adresatów nieodpłatna.

⁴⁴ Wyrok Trybunału z dnia 1 lipca 2008 r. w sprawie C-49/07 *MOTOE*, pkt 27 i 28 (ECLI:EU:C:2008:376).

własnym imieniu. M. Zdyb określa tę cechę jako samoistny charakter tej działalności [Zdyb 2000, 43]. Samodzielne prowadzenie działalności oznacza prowadzenie jej we własnym imieniu, na własny rachunek i na własne ryzyko. Ryzyko dotyczy również osiągnięcia zysku, o czym było powyżej. Podejmowanie i prowadzenie działalności wiąże się z ryzykiem, które towarzyszy zawsze przedsiębiorcy zarówno w początkowym okresie podejmowania działalności gospodarczej i może towarzyszyć lub maleć wraz z rozwojem prowadzonej działalności. Takie zjawisko mogące faktycznie występować w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą nie ma jednak bezpośredniego związku z regulacjami prawnymi. Na gruncie prawa można samodzielność przedsiębiorcy łączyć z profesjonalizacją działań przedsiębiorcy, która jest wynikiem wiedzy i doświadczenia oraz posiadanych niezbędnych kwalifikacji przez samego przedsiębiorcę lub jego pracowników, jeżeli przepisy prawa tego wymagają. Oznacza to, że działalnością gospodarczą prowadzoną przez przedsiębiorcę będzie tylko taka działalność, która jest prowadzona, co do zasady, w imieniu i na rachunek przedsiębiorcy. Nawet tak szczególne formy aktywności gospodarczej, jaką jest prowadzenie działalności agencyjnej w przypadku działania w imieniu dającego zlecenie, jest działalnością za wynagrodzeniem (art. 758 § 1 k.c.)⁴⁵. Odróżnia to pojęcie działalności gospodarczej od innych form aktywności, np. świadczenia pracy⁴⁶, czy też wykonywania określonych czynności na podstawie niektórych umów prawa cywilnego (np. art. 734 § 1 k.c.). Przepisy prawa określają prawne obowiązki dotyczące reprezentacji przedsiębiorcy w stosunkach zewnętrznych (np. art. 26 § 1 pkt 3, art. 91 pkt 4 k.s.h.; art. 38 k.c.), w tym związanych z zaciąganiem zobowiązań oraz odpowiedzialności za te zobowiązania⁴⁷. Przepisy prawa upadłościowego przypominają, że działalność gospodarcza w sferze osiągnięcia zysku jest zamiarem podejmującego ten rodzaj aktywności, samo podjęcie i prowadzenie działalności oczywiście nie gwarantuje osiągnięcia tego efektu. Podejmujący określony rodzaj akty-

⁴⁵ Podobnie jest ukształtowana umowa komisji – art. 765 k.c., z tym jednak zastrzeżeniem, że jest to działalność w imieniu komisanta będącego przedsiębiorcą.

⁴⁶ Np. art. 22 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy*, Dz. U. z 2020 r., poz. 1320 z późn. zm.

⁴⁷ Zob. np. art. 22 § 2, art. 91 pkt 3 k.s.h.; art. 33¹ § 2 k.c.; art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. *Prawo upadłościowe*, Dz. U. z 2020 r., poz. 1228 z późn. zm.

wności już w przypadku podejmowania pierwszych czynności prawnych w tym zakresie musi decydować, jaki charakter ma mieć ta działalność i w konsekwencji musi podejmować określone czynności wymagane obowiązującymi przepisami prawa⁴⁸.

Podobnie jest z kolejnym konstytutywnym elementem pojęcia działalności gospodarczej, jaką jest ciągłość działań, którą należy rozumieć jako nieprzerywający się związek procesów lub działań [Dubisz 2003, 453], powtarzalność, stałość, itp. Pojęcie to nie zostało zdefiniowane przepisami prawa. Natomiast na słownikowe rozumienie ciągłości wskazał sąd: „ciągłość działalności gospodarczej należy wiązać z regularnie występującymi, powtarzającymi się i trwającymi czynnościami. Przeciwnieństwem są czynności wykonywane okazjonalnie, jednorazowo, sporadycznie. Co istotne, to zamiar powtarzalności w odniesieniu do aktywności (działalności) decyduje o pozytywnym lub negatywnym zaistnieniu przesłanki ciągłości”⁴⁹. Natomiast inny sąd stwierdził, że „ciągłość w działalności gospodarczej ma dwa aspekty. Pierwszy, to powtarzalność czynności, pozwalająca na odróżnienie działalności gospodarczej od jednostkowej umowy o dzieło lub zlecenia albo umowy o świadczenie usługi, które same w sobie nie składają się jeszcze na działalność gospodarczą, zaś drugi aspekt, wynikający zresztą z pierwszego, to zamiar niekrótkiego prowadzenia działalności gospodarczej”⁵⁰.

Sama idea wprowadzenia tej przesłanki wynikała z potrzeby odróżnienia tej działalności od działań mających charakter gospodarczy lecz występujących jednorazowo lub incydentalnie [Kocowski 2018, 160]. W przypadku działalności gospodarczej należy szczególnie zwrócić uwagę na powtarzalność określonych i oferowanych przez przedsiębiorcę działań gospodarczych. Nie sam fakt trwania danego działania przesądza o ciągłości pro-

⁴⁸ Przykładem może być tworzenie fundacji i jej wpis do KRS. W przypadku fundacji niepodjemującej działalności gospodarczej należy ją wpisać do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej prowadzonego w ramach KRS (art. 1 ust. 2 pkt 2 ustawy o KRS), natomiast jeżeli fundacja podejmuje działalność gospodarczą podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorców (art. 50 ustawy o KRS).

⁴⁹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 lipca 2017 r., sygn. akt III AUa 925/16, Legalis.

⁵⁰ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 27 kwietnia 2017 r., sygn. akt III AUa 1213/16, Legalis.

wadzenia działalności gospodarczej. Ciągłości działań, podobnie jak w przypadku zarobkowości, to pojęcie w sferze zamiaru przedsiębiorcy podejmującego działalność gospodarczą. Samo podjęcie działalności gospodarczej oczywiście nie zapewnia i nie gwarantuje przedsiębiorcy jego pozycji na rynku i zapotrzebowania na jego działalność. To rynek będzie decydował, czy podjęta działalność gospodarcza będzie miała charakter ciągły, czy będzie istniało zapotrzebowanie uczestników rynku na dany rodzaj działalności. Ciągłość jest natomiast istotnym wyróżnikiem działalności gospodarczej od działań o charakterze jednostkowym, incydentalnym, chociaż przedmiotowo mogących mieć charakter działania gospodarczego. Przykładem takiego działania gospodarczego, chociaż trwającego w czasie, może być umowa zawarta z grupą wykonawców wspólnie ubiegających się o zamówienie publiczne⁵¹, a która to grupa wykonawców nie musi posiadać statusu przedsiębiorcy [Sieradzka 2020]. Ciągłość działania przedsiębiorcy, obok uwarunkowań rynkowych, jest oczywiście ograniczona jego wolą⁵², tzn. może prowadzoną działalność zawiesić (art. 22 UPP) czy też zakończyć jej prowadzenie (np. art. 26 UPP; art. 270n. k.s.h.). Obecnie ustawodawca odszedł, przy definiowaniu pojęcia działalności gospodarczej od wskazywania na jej rodzaje, jak to czynił w poprzednich ustawach. W ustawie *o swobodzie działalności gospodarczej* była to działalność: wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa. W stosunku do odpowiednich przepisów ustawy *Prawo działalności gospodarczej* eksploatację zasobów naturalnych zastąpiono ich wydobywaniem. Natomiast ustawa *o działalności gospodarczej* z 1988 r. była w tym zakresie jeszcze bardziej powściągliwa wskazując tylko na podstawowe rodzaje tej działalności, tj. działalność wytwórczą, budowlaną, handlową i usługową. Należy pozytywnie ocenić przyjętą obecnie regulację w tym zakresie porzucającą stosowane wyliczenie rodzajów działalności gospodarczej na rzecz zdefiniowania, czym owa działalność jest oraz jakie warunki muszą być spełnione dla podjęcia i prowadzenia

⁵¹ Zob. np. art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 19 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*, Dz. U. z 2019 r., poz. 2019 ze późn. zm.

⁵² Oczywiście przepisy prawa mogą wprowadzać również przepisy dopuszczające możliwość ingerencji właściwych organów w zakończenie określonej działalności, np. ogłoszenie upadłości, cofnięcie koncesji itp.

działalności gospodarczej.

Podsumowanie

Pojęcie działalności gospodarczej i następstwa prawne wynikające ze sposobu jego normatywnego rozumienia mają charakter ogólnosystemowy. Wpływają bowiem na kwalifikację prawną zachowań podmiotów w sferze realizacji konstytucyjnie gwarantowanej wolności. W związku z tym, konieczne jest, aby przedmiotowy termin oparty był o desygnaty, których znaczenie jest bliskie ich rozumieniu w języku naturalnym. Powyższe jednoznacznie pozytywnie wpływa na dokonywanie wykładni w zakresie zastosowania tego pojęcia, co przekłada się na tzw. bezpieczeństwo adresatów norm prawnych. Owo bezpieczeństwo adresatów, które dotychczas wywodzone było z ogólnych reguł konstytucyjnych w zakresie ochrony praw podstawowych (w tym ekonomicznych), popartych kanonami wykładni prawa, obecnie znalazło swój wyraz *expressis verbis* w przepisach UPP⁵³.

W kontekście powyższego należy stwierdzić, iż normatywne rozumienie pojęcia działalności gospodarczej spełnia standard wewnętrznej stabilności w zakresie treści oraz spójności logicznej. Użyte desygnaty stanowią określenia nazwy, których rozumienie jest powszechnie przyjęte i akceptowane. Należy oczywiście pamiętać, iż pojęcie działalności gospodarczej agreguje w sobie duży potencjał zdarzeń mieszczących się w jego granicach znaczeniowych. Stąd nie do uniknięcia są sytuacje, w których w indywidualnie oznaczonych przypadkach koniecznym stanie się relatywizowanie tego pojęcia do określonych stanów faktycznych. Wynika to choć z różnych, często nowych, form realizacji przedsiębiorczości, które wymykają się dotychczasowym schematom w zakresie kwalifikacji działalności jako gospodarczej lub innej.

Należy także podkreślić, o czym była już mowa, znaczenie systemowe pojęcia działalności gospodarczej. W definicji ustawowej celowo pominięty został zwrot, „w rozumieniu ustawy”, który wskazywałby, iż definicja z UPP znajduje zastosowanie głównie w zakresie przedmiotowym określonym w art. 1 tego aktu. Uniwersalność tej definicji, wskazuje, iż ustawodawca

⁵³ Zgodnie z art. 14 Organ bez uzasadnionej przyczyny nie odstępuje od utrwalonej praktyki rozstrzygania spraw w takim samym stanie faktycznym i prawnym.

świadomy jest jej waloru dla systemu prawa. Oczywiście złożoność stosunków prawno-gospodarczych wymaga również odmiennego definiowania tego pojęcia na gruncie innych ustaw, natomiast definicja zawarta w UPP wnosi również swój wkład w inne pojęcia, choćby na zasadzie porównania, jako wzorca podstawowego. Dlatego należy jednoznacznie opowiedzieć się za stosowaniem pojęcia działalności gospodarczej zawartego w przepisach UPP wszędzie tam, gdzie ustawodawca nie zdecydował się na swoiste uregulowanie znaczenia tego terminu. Dotyczy to również regulacji *Kodeksu cywilnego*. Powyższe służyć będzie stabilności i międzygałęziowej spójności systemu prawa.

PIŚMIENNICTWO

- Dubisz, Stanisław, red. 2003. *Uniwersalny słownik języka polskiego*. T. 5. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Nowicki, Henryk, i Krzysztof Kucharski. 2019. „Problematyka wyłączenia stosowania ustawy Prawo przedsiębiorców.” *Acta Universitatis Wratislaviensis. Prawo* 329:91-105.
- Kieres, Leon. 2018. „Działalność nielegalna – zabroniona przez prawo.” W *System Prawa Administracyjnego*. T. 8A: *Publiczne prawo gospodarcze*, wyd. 2, red. Roman Hauser, Zygmunt Niewiadomski, i Andrzej Wróbel, 129-60. Warszawa: C.H. Beck.
- Kocowski, Tadeusz. 2018. „Działalność gospodarcza.” W *System Prawa Administracyjnego*. T. 8A: *Publiczne prawo gospodarcze*, wyd. 2, red. Roman Hauser, Zygmunt Niewiadomski, i Andrzej Wróbel, 127-76. Warszawa: C.H. Beck.
- Kosikowski, Cezary. 2013. *Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz*. Warszawa: LexisNexis.
- Koziół, Grzegorz. 2019. „Pojęcie działalności gospodarczej.” W *Prawo przedsiębiorców. Przepisy wprowadzające do Konstytucji Biznesu. Komentarz*, red. Grzegorz Koziół, 22-37. Warszawa: C.H. Beck.
- Kucharski, Krzysztof. 2020. „Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej.” W *Prawo przedsiębiorców*, red. Bartosz Rakoczy, 173-91. Warszawa: Wolter Kluwer.
- Sieradzka, Małgorzata. 2020. *Wspólne ubieganie się o udzielenie zamówienia publicznego w świetle nowego Prawa zamówień publicznych*. Legalis.
- Szydło, Marek. 2005. *Swoboda działalności gospodarczej*. Warszawa: C.H. Beck.
- Szydło, Marek. 2006. *Swobody rynku wewnętrznego a reguły konkurencji. Między konwergencją a dywergencją*. Toruń: Dom Organizatora.

- Szydło, Marek. 2018. „Podstawowe wolności gospodarcze.” W *System Prawa Administracyjnego*. T. 8A: *Publiczne prawo gospodarcze*, wyd. 2, red. Roman Hauser, Zygmunt Niewiadomski, i Andrzej Wróbel, 59-119. Warszawa: C.H. Beck.
- Timmermans, Christiaan W.A. 1979. „Directives: Their Effect Within the National Legal Systems.” *Common Market Law Review*, vol. 16, 533-55.
- Walaszek-Pyziół, Anna. 1994. *Swoboda działalności gospodarczej. Studium prawne*. Kraków: Księgarnia Akademicka.
- Zdyb, Marian. 2000. *Prawo działalności gospodarczej. Komentarz*. Kraków: Zakamycze.
- Zdyb, Marian, Grzegorz Lubeńczuk, i Agnieszka Wołoszyn-Cichocka. 2019. *Prawo przedsiębiorców. Komentarz*. Warszawa: C.H. Beck.

Pojęcie działalności gospodarczej w *Prawie przedsiębiorców*

Streszczenie

W artykule analizie poddane zostały desygnaty pojęcia działalności gospodarczej zawartego w ustawie *Prawo przedsiębiorców*. Perspektywa badawcza obejmowała ustalenie systemowych następstw związanych z pozytywną kwalifikacją działalności jako gospodarczej. Uwzględniono w tym zakresie zarówno system prawa polskiego, jako również prawo w wymiarze ponadnarodowym. Przyjęto, iż definicja zawarta w ustawie *Prawo przedsiębiorców* właściwa jest dla całego systemu prawa, z wyjątkami przewidzianymi przez ustawodawcę wprost. Wynika to z uniwersalnego charakteru przedmiotowego pojęcia, które swoją treścią właściwie służy realizacji konstytucyjnie gwarantowanej wolności działalności gospodarczej.

Słowa kluczowe: wolność działalności gospodarczej, pojęcie działalności gospodarczej, ustawa *Prawo przedsiębiorców*, Konstytucja dla Biznesu

The Concept of Economic Activity in the Entrepreneurs' Law Act

Abstract

The article analyses the hallmarks of the concept of economic activity contained in the Entrepreneurs' Law Act. The research perspective included the determination of the systemic consequences related to the positive qualification of activity as economic activity. In this respect, both the Polish legal system as well as the law in the supranational dimension were taken into account. It was assumed that the definition contained in the Entrepreneurs' Law Act is adequate for the entire legal system, with the exceptions expressly provided by the legislator. This results from the universal character of the term in question, which with its content properly serves the purpose of achieving the constitutionally guaranteed freedom of economic activity.

Keywords: freedom of economic activity, the concept of economic activity, the Entrepreneurs' Law, the Constitution for Business

Information about Author: Dr. habil. HENRYK NOWICKI, University Professor, Department of Environmental Protection Law and Public Economic Law, Faculty of Law and Administration, Nicolaus Copernicus University in Toruń; correspondence address: ul. Władysława Bojarskiego 3, 87-100 Toruń, Poland; e-mail: henryk-nowicki@wp.pl; <https://orcid.org/0000-0003-0392-2433>

Information about Author: Dr. KRZYSZTOF KUCHARSKI, Department of Environmental Protection Law and Public Economic Law, Faculty of Law and Administration, Nicolaus Copernicus University in Toruń; correspondence address: ul. Władysława Bojarskiego 3, 87-100 Toruń, Poland; e-mail: krzysztofkucharski@umk.pl; <https://orcid.org/0000-0003-0528-3932>